

Efter foto av Mats Arnsfröm

NYA FÖRUTSÄTTNINGAR

KARLSKRONA & OMVÄRLDEN
LAGSTIFTNING
PLANSTRATEGI

18
20
22

KARLSKRONA & OMVÄRLDEN

Karlskrona mitt i Östersjön

Karlskronas omvärld har de senaste åren förändrats på ett radikalt sätt. År 2004 tillkom våra grannländer Lettland, Litauen och Polen som fullvärdiga medlemmar i EU. Karlskronas unika geografiska läge med sex grannländer (Lettland, Litauen, Ryssland, Polen, Tyskland och Danmark) inom 300 km utgör en klar fördel i internationaliseringen och ger även bra förutsättningar för handel i sydöstra Östersjöregionen.

Karlskrona mitt i Östersjöområdet.

Karlskronas vänortskontakter i sydöstra Östersjöområdet utgör en bra plattform för fortsatta kontakter, och då inte minst när det gäller utveckling av handeln. På regional nivå fungerar "Euroregion Baltic" som en politisk plattform i sydöstra Östersjöområdet.

Sedan Blekinge kustbanas elektrifiering har integrationen med Öresundsområdet accelererat. Blekinge tillsammans med Kronobergs och Kalmar län utgör allt mer samma region som Öresundsregionen, detta beror inte minst på de goda tågförbindelserna med direkttrafik varje timme till Kastrups flygplats och Köpenhamn. Pågående upprustning av Kust-till-kustbanan, sträckan Karlskrona-Emmaboda, kommer ytterligare att förstärka samverkan mellan Blekinge, Kalmar och Kronobergs län.

Karlskrona växer

Sedan gällande översiktsplan antogs 2002 har Karlskrona kommun haft en stark tillväxt. Befolkningen har ökat

med cirka 2 000 personer de senaste tio åren. Under perioden 2009-2030 beräknas befolkningen öka med ytterligare cirka 6 000 personer, vilket bland annat kräver fler bostäder, utbyggnad av skolor och förskolor och fler arbetsplatser.

För att stärka kommunen och minska dess sårbarhet har Karlskrona valt att satsa på flera olika branscher som handel, IT och hälsa. Karlskrona har även ställts inför nya förutsättningar genom marinbasens utveckling, hot om klimatförändringar och förvaltning av världsarvet.

Klimatförändringar

Förändringar i klimatet är en aktuell fråga och ställer krav, dels på hur Karlskrona kommun ska anpassas till det nya klimatet och dels vad kommunen kan göra för att minska sin egen klimatpåverkan. Det finns både förväntade positiva och negativa effekter av klimatförändringarna som översiktsplanen behöver förhålla sig till.

Scenarier pekar på att somrarna i sydöstra Sverige kommer att bli varmare och torrare, medan vintrarna blir mildare och fuktigare än idag. De ökade regnmängderna i Östersjöområdet gör att avrinningen från vattendrag ökar, vilket förväntas leda till en minskad salthalt i Östersjön. Enligt vattenutredningen som genomförts i samband med översiktsplanarbetet beräknas medelvattenytan stiga med cirka 80 cm till år 2100.

Världsarv

Karlskrona präglas av sin marina historia och finns sedan 1998 med på Unescos lista över världsarv. Planeringen av mark och vatten ska utvecklas tillsammans med ett levande världsarv.

Marinbas

Karlskronas marina historia är skälet till stadens existens och grundläggning och världsarvet är kopplat till detta. Sedan 2004 är Karlskrona den enda marinbasen i Sverige. Det är viktigt för Karlskrona och regionen att marinbasen kan fortsätta att utvecklas.

Foto: Försvarsmakten

Kungsholms fort är en del av världsarvet.

Idrott och hälsa

Invigningen av Telenor Arena Karlskrona 2005 var startskottet för utvecklingen av Rosenholm. I och med denna satsning har Rosenholm blivit kommunens idrotts- och evenemangsområde där flera föreningar är verksamma. Området har kapacitet att utvecklas med framför allt aktiviteter på Rosenholms udde. Satsningen på Rosenholm bidrar till att profilera kommunen i inriktning mot idrott och hälsa.

Biosfärområde Blekinge Arkipelag

Karlskronas skärgårds- och kustområde ingår i Blekinge Arkipelags kandidat område för ett biosfärområde. Biosfärområden ingår i FN-organet Unescos program ”Man and the Biosphere” (MAB). Biosfärområden har tre huvudfunktioner:

- Bevara landskap, ekosystem, arter och genetisk mångfald.
- Främja ekonomisk utveckling och en samhällsutveckling som är ekologiskt och socialt hållbar.
- Stödja genom att underlätta demonstrationsprojekt, utbildning, praktik, forskning och miljö-övervakning.

Biosfärområden bygger på lokalt engagemang. Biosfärverksamheter och projekt som bedrivs

inom området utgår främst från lokala behov och intresseområden, och kan skifta utifrån tid och plats. Inom biosfärområden är det också viktigt att arbeta för att hålla traditionella kunskaper kring långsiktigt hållbart nyttjande av naturresurser levande. Exempel på detta i Blekinges skärgårds- och kustområden är bland annat småskaligt kustnära fiske, skärgårdslantbruk och träbåtsbyggande.

Handel

Karlskrona har de senaste åren ökat sin attraktionskraft som en handelsstad i regionen. Kommunens ambition är att fortsätta denna utveckling vilket medför att det behövs fler lämpliga områden för handel. Centrumhandel och externhandel ska kunna utvecklas i symbios och stärka varandra.

Blekinge Tekniska Högskola

Karlskrona har profilerat sig som en IT-kommun i samarbete med Blekinge Tekniska Högskola. Förutom IT och vård har BTH även ett hållbarhetsfokus i högskolans verksamhet. Blekinge Tekniska Högskola har världens första magisterutbildning i hållbar utveckling. Högskolan kommer från 2010 att lokalisera sitt huvudcampus till Karlskrona för att öka högskolans attraktivitet.

Illustration: Jaark Arkitekter

Blekinge Tekniska Högskolas huvudcampus samlar sin verksamhet till Karlskrona.

LAGSTIFTNING

Regionala och nationella mål samt ändringar i lagstiftningen påverkar förutsättningar och ställningstaganden i översiktsplanen.

Vattendirektivet

Vattendirektivets övergripande syften är att:

- Uppnå en god kemisk och ekologisk status i sjöar, vattendrag och kustvatten, samt att minska förorening som orsakas av utsläpp och av farliga ämnen.
- Skydda, förbättra och återställa grundvatten, förebygga förorening och försämring samt säkra en balans mellan uttag och förnyelse.
- Mildra effekterna av översvämningar och torka.

Målet är att allt vatten ska uppnå god ekologisk och kemisk status år 2015. För att nå målet krävs engagemang och nära samarbete mellan alla parter som påverkar vattnet inom ett visst avrinningsområde.

Översvämningdirektivet

Syftet med översvämningdirektivet är att minska ogynnsamma följder av översvämningar för människors hälsa, miljön, kulturarvet och ekonomisk verksamhet. Direktivet omfattar olika typer av översvämning av vattendrag och havsområden, men inte underdimensionerade vatten- och avloppssystem.

Direktivet inkluderar olika former av kartering och riskanalys, och kräver att åtgärdsprogram tas fram för att hantera identifierade översvämningrisker.

Strandskydd

Det generella strandskyddet omfattar hela Sveriges kust och alla sjöar och vattendrag. Syftet med strandskyddet är att hindra en överexploatering av stränderna och bevara allmänhetens tillgång till stränder och vatten för friluftsliv. Strandskyddets syfte är också att bevara goda livsvillkor på land och i vatten för växt- och djurlivet.

Sedan den 1 juli 2009 gäller nya regler för strandskydd. Reglerna har ändrats i miljöbalken och plan- och bygg-

lagen. Utgångspunkten för de nya strandskyddsreglerna är ett fortsatt generellt strandskydd i hela landet.

De huvudsakliga förändringarna är att:

- Kommunerna får ansvar för att besluta om dispenser och upphävande av strandskydd i detaljplaner.
- Kommunerna kan i översiktsplanen peka ut områden där landsbygdsutveckling i strandnära lägen är ett skäl för dispens för byggnation.
- Vid varje beslut om dispens eller upphävande ska lämnas en fri passage för allmänheten.
- Länsstyrelsen ska bevaka strandskyddsintresset vid kommunal planläggning.
- Länsstyrelsen kan överpröva kommunala dispenser och upphävandet av strandskyddet i detaljplan.

Nationella miljömål

Riksdagen har antagit mål för miljö kvaliteten inom 16 områden. Målen beskriver den kvalitet och det tillstånd för Sveriges miljö, natur- och kulturresurser som är ekologiskt hållbara på lång sikt.

Miljö kvalitetsmålen är:

1. Begränsad klimatpåverkan
2. Frisk luft
3. Bara naturlig försurning
4. Giftfri miljö
5. Skyddande ozonskikt
6. Säker strålmiljö
7. Ingen övergödning
8. Levande sjöar och vattendrag
9. Grundvatten av god kvalitet
10. Hav i balans samt levande kust och skärgård
11. Myllrande våtmarker
12. Levande skogar
13. Ett rikt odlingslandskap
14. Storslagen fjällmiljö
15. God bebyggd miljö
16. Ett rikt växt- och djurliv

Målen syftar till att de stora miljöproblemen i Sverige ska vara lösta till år 2020. De nationella målen har anpassats och konkretiserats på regional nivå. Länsstyrelserna

De 16 nationella miljömålen.

arbetar för att miljömålen ska få genomslag i länet och följer upp hur utvecklingen går.

Karlskrona kommun antog år 2001 lokala mål baserat på 14 av de idag 16 miljömålen. Storslagen fjällmiljö är inte relevant för Karlskrona och det 16:e miljömålet Ett rikt växt- och djurliv fanns inte vid tidpunkten för framtagandet av de lokala målen. I kommunens miljöpolicy finns däremot målet om ett rikt växt- och djurliv med formuleringen ” Vi ska i all verksamhet och vid alla beslut främja biologisk mångfald...”.

De nationella miljömålen kan kopplas till grundprinciperna för det hållbara samhället (se visionen för Karlskrona) och den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling.

Nationella folkhälsomål

Det övergripande målet för folkhälsoarbetet är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen. Målområdena fokuserar på de faktorer i samhället som påverkar folkhälsan, det vill säga på livsvillkor, miljöer, produkter och levnadsvanor.

Regeringen har tagit fram elva målområden för det samlade folkhälsoarbetet:

1. Delaktighet och inflytande i samhället
2. Ekonomiska och sociala förutsättningar
3. Barns och ungas uppväxtvillkor
4. Hälsa i arbetslivet
5. Miljöer och produkter
6. Hälsöfrämjande hälso- och sjukvård
7. Skydd mot smittspridning
8. Sexualitet och reproduktiv hälsa

9. Fysisk aktivitet
10. Matvanor och livsmedel
11. Tobak, alkohol, narkotika, dopning och spel

De nationella folkhälsomålen är förenliga med den fjärde grundläggande principen för det hållbara samhället och den sociala dimensionen av hållbar utveckling (se visionen för Karlskrona).

Barnkonventionen

Barnkonventionen säkerställer barn medborgerliga, politiska, ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter.

Den innehåller fyra grundläggande principer:

- att alla barn har samma rättigheter
- att barnets bästa ska beaktas vid alla beslut
- att alla barn har rätt till liv och utveckling
- att alla barn har rätt att säga sin mening

Karlskrona kommun har startat en Ung demokrati-grupp med representanter från alla förvaltningar som ska implementera barnkonventionen i kommunens arbete.

Nationella jämställdhetsmål

Det nya övergripande målet är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv.

Det övergripande målet konkretiseras i fyra delmål:

- En jämn fördelning av makt och inflytande
- Ekonomisk jämställdhet
- En jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet
- Mäns våld mot kvinnor ska upphöra

Transportpolitiska mål

Transportpolitikens mål är att säkerställa en samhällsekonomisk effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet.

Funktionsmål: Tillgänglighet

Transportsystemets utformning, funktion och användning ska medverka till att ge alla en grundläggande tillgänglighet med god kvalitet och användbarhet samt bidra till utvecklingskraft i hela landet. Transportsystemet ska vara jämställt, det vill säga likvärdigt svara mot kvinnors respektive mäns transportbehov.

Hänsynsmål: Säkerhet, miljö och hälsa

Transportsystemets utformning, funktion och användning ska anpassas till att ingen ska dödas eller skadas allvarligt. Det ska också bidra till att miljökvalitetsmålen uppnås och att ökad hälsa uppnås.

PLANSTRATEGI

Karlskrona kommun ska fortsätta att utvecklas samtidigt som vår miljöpåverkan ska minska. Kommunen ska fortsätta vara attraktiv för boende och näringsliv med en bevarad kulturell identitet och värdefulla miljöer.

Strategin för Karlskrona kommuns fortsatta utveckling mot det hållbara samhället är:

Foto: Nils-Erik Larsson

En tät och funktionsblandad stadsbebyggelse.

Förtätning och förädling

Samhället kan göra många vinster genom korta avstånd mellan viktiga verksamheter som arbetsplatser, skola, handel och bostäder. Förtätning och komplettering av befintliga miljöer ger bättre förutsättningar för gående och cyklister och ger samtidigt större underlag för kollektivtrafik, vilket gör oss mindre beroende av bilen. Att bygga i samhällen och byar ger mer underlag för både kommersiell och offentlig service och minskar behovet av energi och transporter. En effektivt utnyttjad stad anpassas till människan istället för bilen och ger en trevligare stadsmiljö.

Stadsmiljöns kvaliteter prioriteras högt och gestaltning av de offentliga rummen stärker stadens identitet och kommunens attraktionskraft. Att komplettera bebyggelse i byar och samhällen innebär en förädling som kan förstärka mindre orters identitet och attraktivitet.

Funktionsblandning

En blandad bebyggelsestruktur där olika funktioner som bostäder, arbetsplatser och service är integrerade med varandra ger intressanta miljöer. Det ger förutsättningar för varierade miljöer som bidrar till befolkade gaturum och platser. Ett rikt socialt liv under en större del av dygnet skapar trygghet och säkerhet.

Funktionsblandning i byar och mindre samhällen skapar valfrihet och erbjuder människor möjligheten att bo kvar i samma område i livets olika skeden.

Förbättrad kollektivtrafik

Genom att lokalisera ny bebyggelse i goda kollektivtrafikstråk skapas ett större underlag för kollektivtrafiken vilket kan bidra till större turtäthet och ökad valfrihet. Om fler åker kollektivt ger det stora miljövinster. Stora satsningar sker på järnväg och båttrafik utöver busstrafik.

Förnyelsebar energi

Förnyelsebar energi är en förutsättning för en hållbar utveckling. Karlskrona satsar på energieffektivisering i så lång utsträckning som möjligt och att den energi som används ska vara förnyelsebar. I första hand tillgodoses

detta genom en utbyggnad av fjärrvärmenätet och utveckling av vindkraften i kommunen. Karlskrona kommun ställer sig även positiv till att utveckla andra energislag till exempel sol- och vattenenergi, jord- och bergvärme.

Grönare stad

Tillgången till grönområden har stor betydelse för folkhälsa, rekreation, god livsmiljö och biologisk mångfald.

Karlskrona kommun vill bibehålla och utveckla den gröna strukturen genom att inte bygga på värdefull naturmark och att stärka svaga kopplingar.

Grönstrukturplaneringen säkerställer att viktiga grönytor bibehålls och att det finns balans mellan exploateringsområden och friytor.

Effektivare infrastruktur

Förbindelser med omvärlden är betydelsefulla för att knyta ihop Karlskrona kommun med regionen och omvärlden. En väl utbyggd infrastruktur är en av de viktigaste förutsättningarna för ett välmående samhälle och ett konkurrenskraftigt näringsliv.

Hållbara lösningar som minskar både persontransporternas och varutransporternas miljö- och klimatpåverkan bör eftersträvas.

En effektivare infrastruktur uppnås även genom att bygga med korta avstånd emellan bebyggelse men också i redan etablerade områden då investeringar i till exempel vatten- och avloppsnät kan nyttjas fullt ut

Levande landsbygd

Landsbygden utgör en mycket stor resurs genom sina skogs- och livsmedelsråvaror, natur- och kulturvärden, sjöar och vattendrag men även genom befintliga samhällen och infrastruktur.

Landsbygden ger möjlighet till andra boendemiljöer och verksamheter än vad tätorter kan erbjuda vilket bidrar till en positiv mångfald i kommunens utbud.